

BORDI I
MBIKËQYRJES
PUBLIKE

SFIDAT DHE ARRITJET NË MBIKËQYRJEN E AUDITIMIT

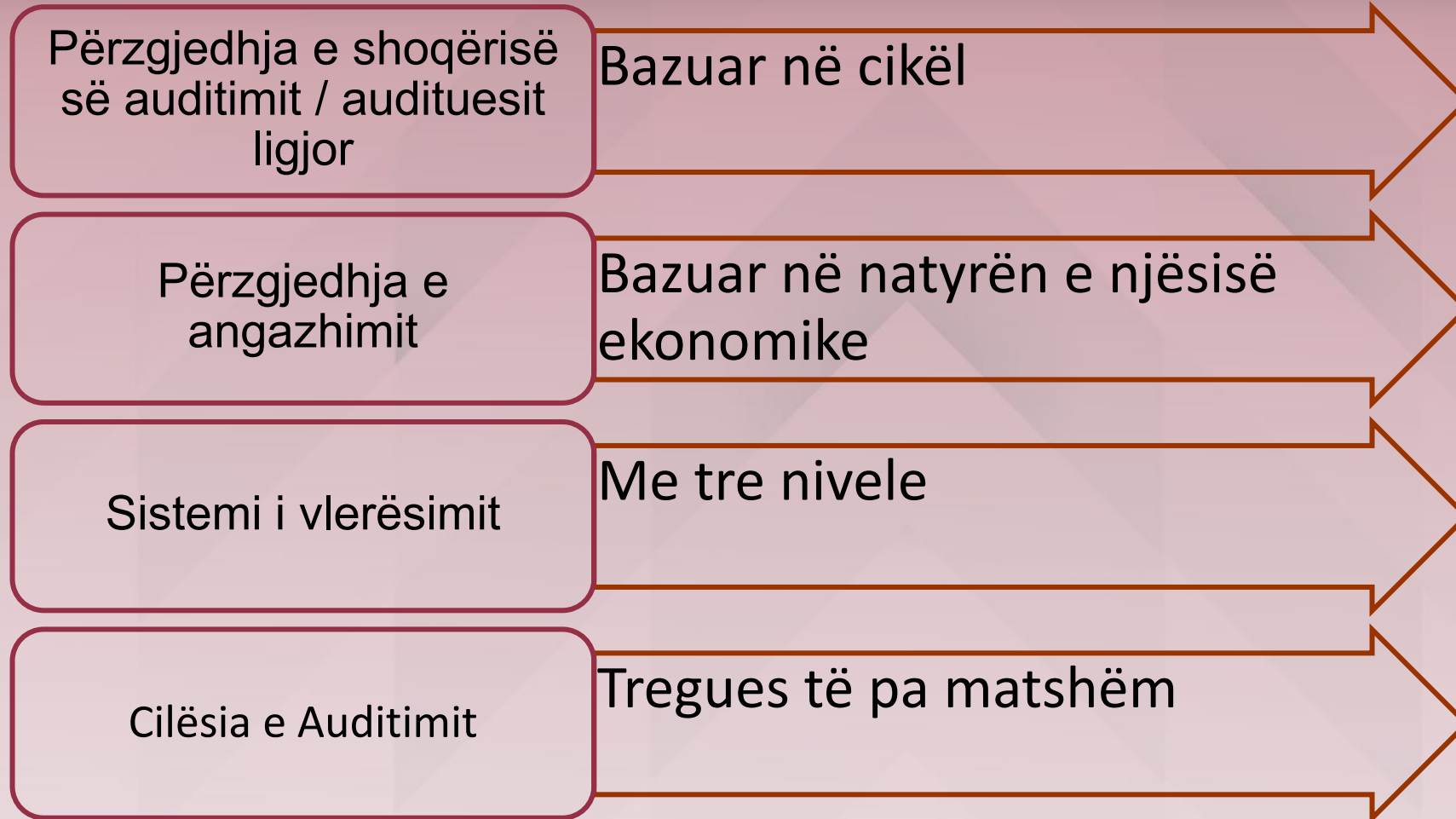
Bordi i Mbikëqyrjes Publike – Erjola Vejzati, Drejtor Ekzekutiv

19 Nëntor 2024, Tiranë

Përmbajtja

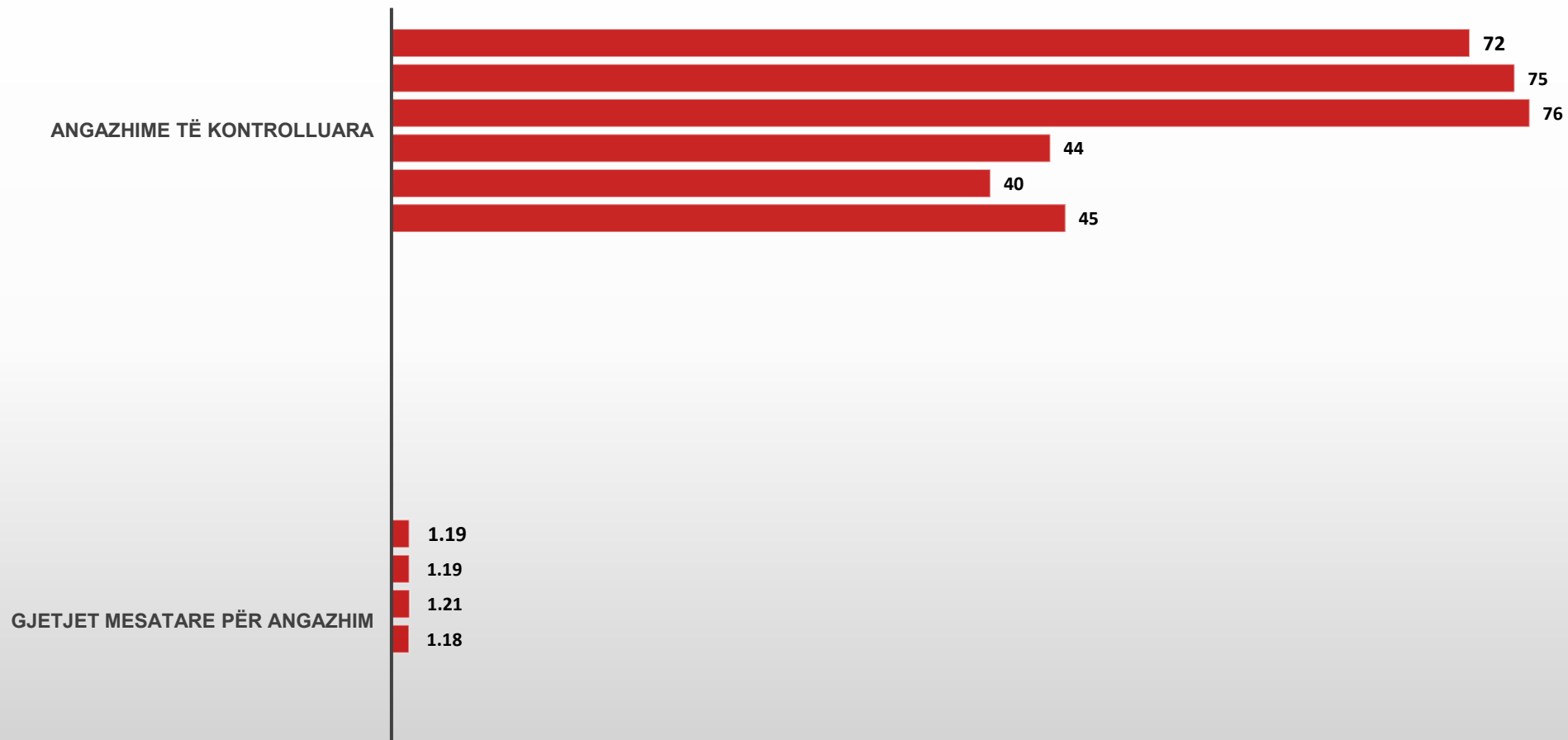
- Sfidat e mbikëqyrjes së auditimit
- Ecuria e gjetjeve nga kontrolli i sigurimit të cilësisë
- Arritjet dhe objektivat
- Sfidat e përbashkëta në profesionin e auditimit

Sfidat e mbikëqyrjes së auditimit – Sistemi i vetë-rregullimit

Sfidat e mbikëqyrjes së auditimit Sistemi i vetë-rregullimit

2011-2016

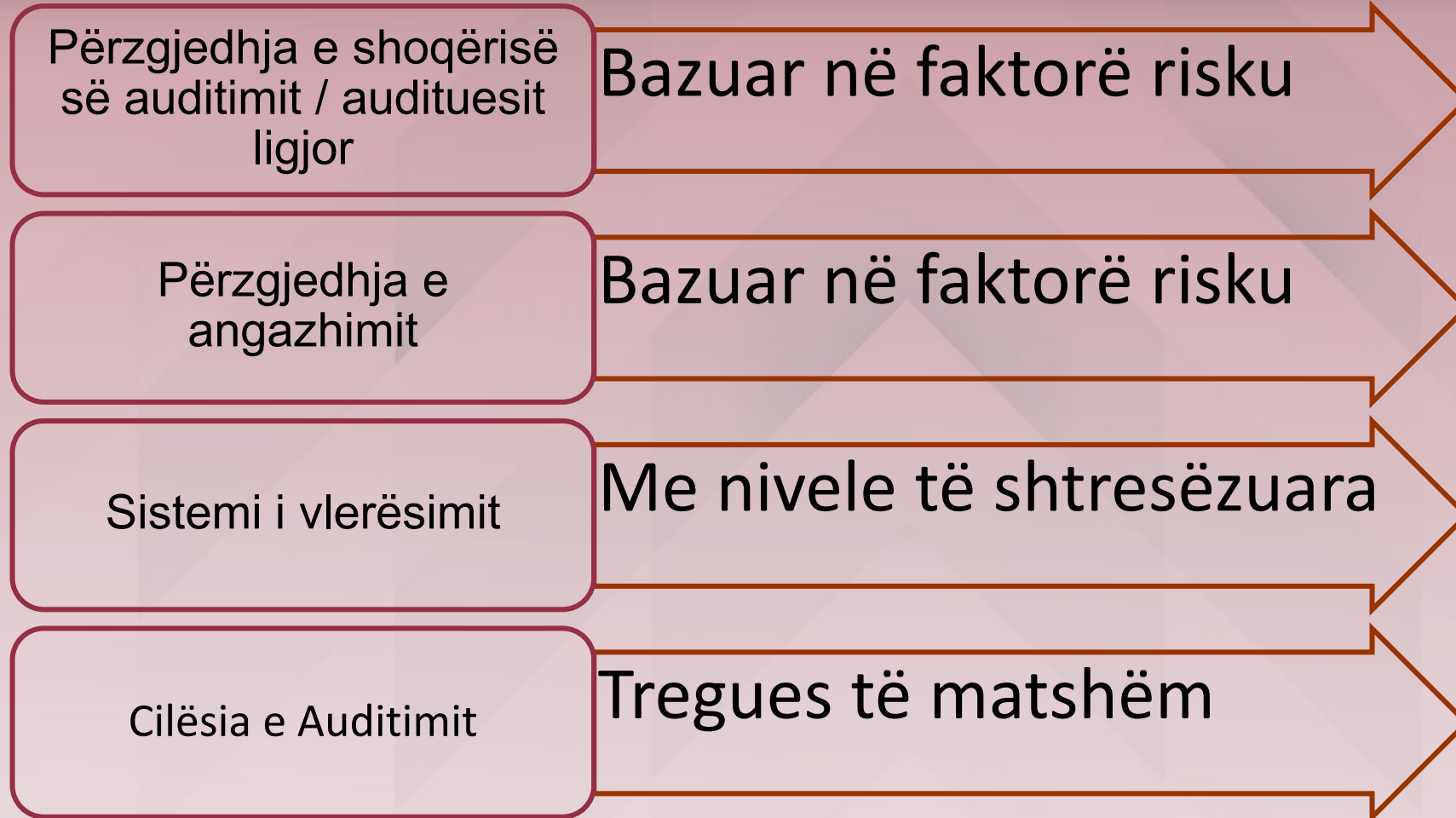

Sfidat e Mbikëqyrjes

- Bashkëpunimi/Komunikimi me subjektet
- Vështirësi në dhënien e informacionit
- Kufizimi i aksesit në angazhimin e auditimit

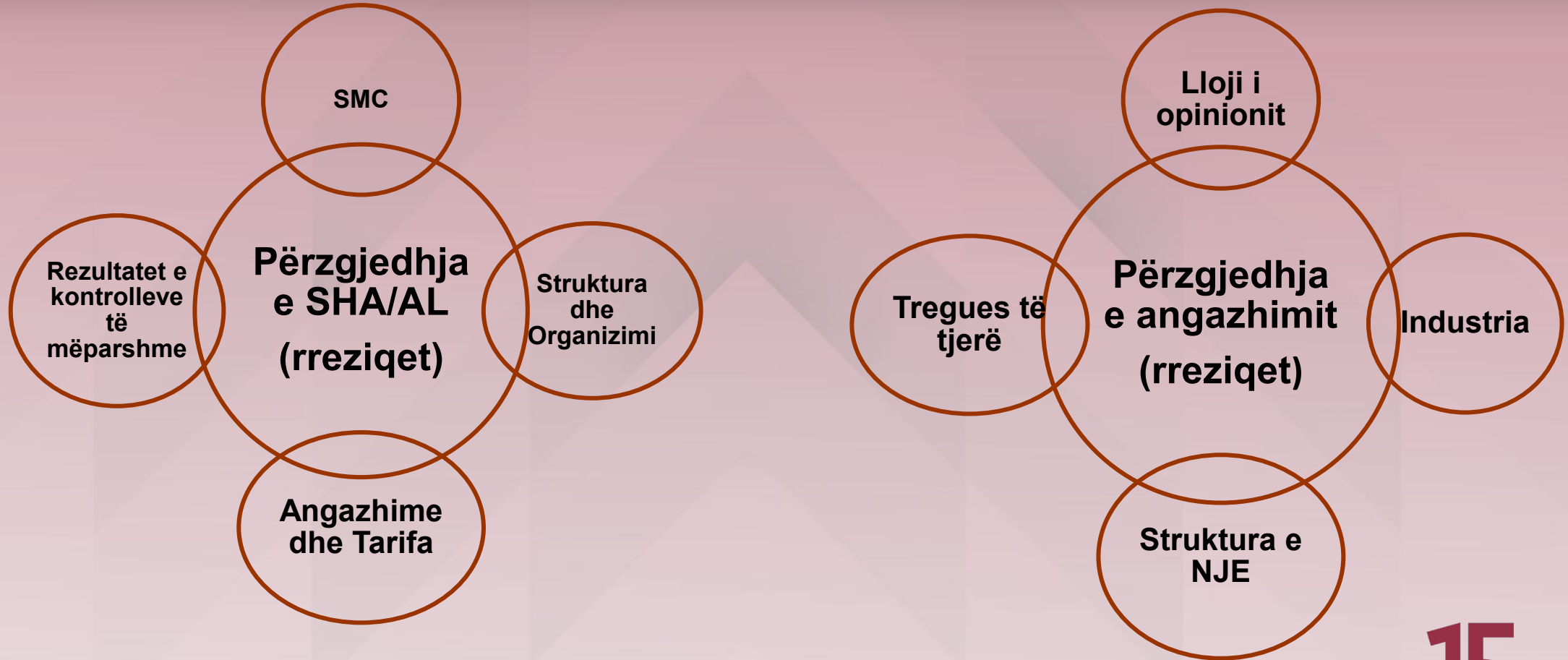
Sfidat e mbikëqyrjes së auditimit –

Sistemi i pavarur i mbikëqyrjes së auditimit / kontrolli me bazë risku

Sfidat e mbikëqyrjes së auditimit

Sistemi i pavarur i mbikëqyrjes së auditimit / kontrolli me bazë risku

Sfidat e mbikëqyrjes së auditimit

Sistemi i pavarur i mbikëqyrjes së auditimit / kontrolli me bazë risku

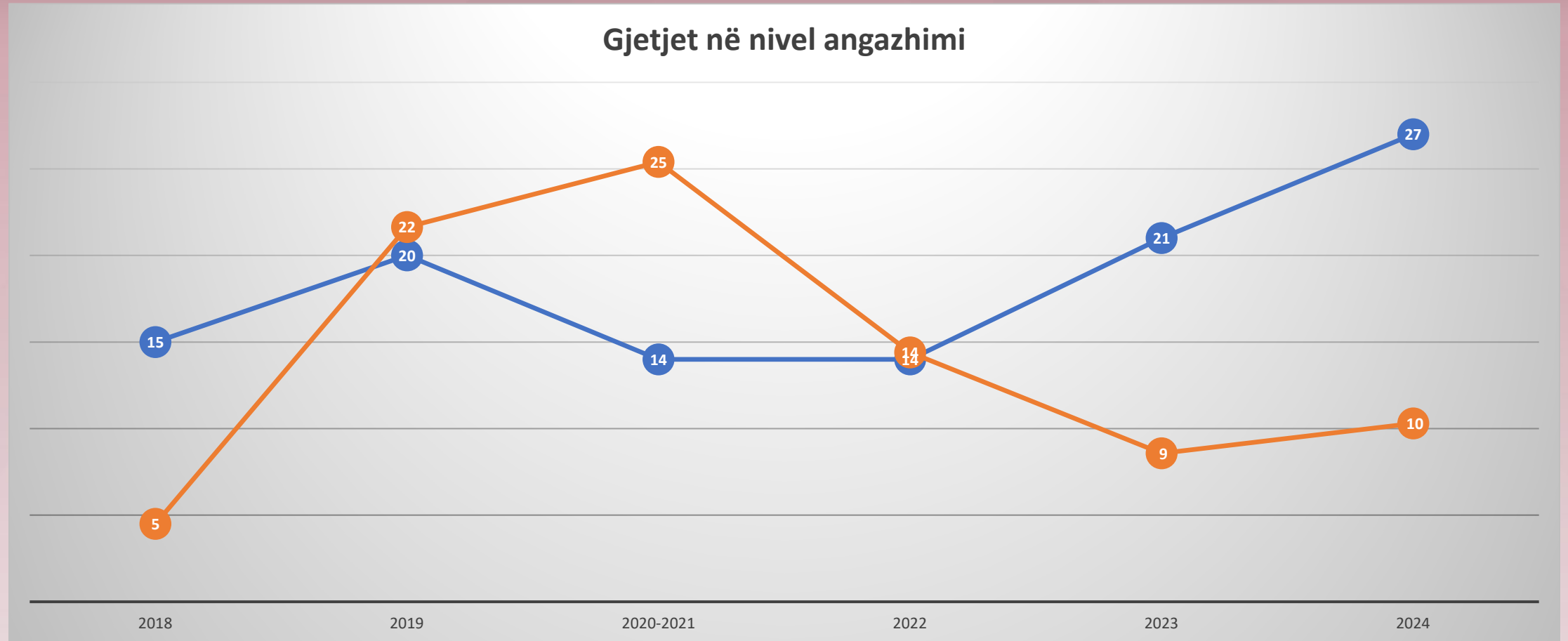

- Funksionimi i SMC
- Etika dhe kultura e firmës
- Angazhimi i Auditimit
- Pajtueshmëria me ligjin

Sfidat e mbikëqyrjes së auditimit

Sistemi i pavarur i mbikëqyrjes së auditimit / kontrolli me bazë risku

Gjetjet – Sistemi i kontrollit të brendshëm të cilësisë

□ Kontrolli në nivel firme

Manualet e kontrollit të brendshëm të sigurimit të cilësisë në firmat e auditimit të profesionistëve të vetëm nuk janë të detajuara në:

- politika ose procedurat e hartuara për të siguruar arritjen e objektivave që lidhen me sistemin e kontrollit të cilësisë;
- shoqëritë e vogla të auditimit/praktikantët e vetëm nuk zbatojnë një program monitorimi të sistemit të kontrollit të brendshëm të cilësisë;
- Mangësi në përmbushjen e rekomandimeve nga monitorimi i rrjetit, si p.sh.:
  - i) rishikimi nga partneri i angazhimit përpara nxjerrjes së raportit;*
  - ii) kryerjen në baza ciklike të rishikimit të brendshëm të kontrollit të cilësisë;*
  - iii) mungesa e formalizimit ose zbatimit të procedurave të monitorimit për rishikimin e cilësisë (rishikim i ftohtë) i angazhimeve*

Gjetjet – Sistemi i kontrollit të brendshëm të cilësisë

- *Mbledhja, arkivimi dhe nënshkrimi i dosjes së angazhimit*
  - Sistemi i arkivimit në firmat e auditimit praktikant të vetëm nuk ofron siguri për plotësinë e dosjes së angazhimit;
  - Shoqëritë e auditimit praktikant të vetëm nuk kanë një sistem të përshtatshëm të arkivimit të dosjeve që siguron pajtueshmërinë me standardet profesionale.
- *Struktura e burimeve njerëzore*
  - Mungesa e rolit të auditorit/mbikëqyrësit me përvojë;
  - Pranimi/vazhdimi i angazhimeve të auditimit, për subjektet ekonomike me aktivitete kompleks, nga shoqëri auditimi me strukturë të pamjaftueshme të burimeve njerëzore.
- *Gjetjet e mospërputhshmërisë me kuadrin ligjor dhe rregullator*
  - Mangësi në hartimin dhe publikimin e raportit të transparencës
  - Mungesa e zbatimit të standardeve të auditimit.

Gjetjet – Sistemi i kontrollit të brendshëm të cilësisë

- Monitorimi i sistemit të kontrollit të cilësisë zbatohet në nivel rajonal dhe jo në nivel individual të firmës anëtare.
- Mungesa e formalizimit apo zbatimit të procedurave të monitorimit të brendshëm të angazhimeve.
- Natyra, koha dhe shtrirja e procedurave të rishikimit

Gjetjet – Angazhimet e auditimit 1

Parakushtet për pranimin / vazhdimin e angazhimit të klientit / auditimit

Pavarësia

- Përdorimi i deklaratave të përbashkëta të pavarësisë nga ekipi i angazhimit në vend të deklaratave individuale të pavarësisë.
- Mungesa e deklaratës së pavarësisë nga ekspertët e angazhuar në ekipin e angazhimit.
- Në dy raste ka munguar pavarësia e njërit prej anëtarëve të grupit të auditimit edhe pse deklarata e pavarësisë është nënshkruar në dosjen e auditimit.
- Testimi i pavarësisë së rrjetit nuk është kryer;
- Pranimi i angazhimit në kundërshtim me kërkesat përkatëse Etike dhe në kundërshtim me Ligjin e Auditimit 10091/2009.

Pranimi/vazhdimi i angazhimit

- Mangësi në formën e pranimin / angazhimit të vazhdueshëm të auditimit në lidhje me dokumentacionin e kërkimeve dhe njohjes së klientëve dhe kërkimeve për kontroll mbi konfliktin e interesit dhe pavarësinë e klientit dhe koha e papërshtatshme e kryerjes së procedurave të tilla.
- Letra e angazhimit kishte gabime dhe mangësi në përmbajtje.

Gjetjet – Angazhimet e auditimit 2

□ Vlerësimi i rrezikut dhe përgjigja ndaj rrezikut të vlerësuar

- Përcaktimi i nivelit të rrezikut të angazhimit pa një konkluzion të mjaftueshëm të dokumentuar të arsyetuar
- Përzgjedhja e kriterëve cilësorë duke bërë klasifikimin joadekuat të një entiteti (madhësia dhe kompleksiteti), gjë që ndikoi më tej në hartimin e strategjisë së përgjithshme të auditimit.
- Është konstatuar dokumentacion jo i plotë në lidhje me kërkimet e menaxhmentit për çështje të ndryshme si zbatimi i parimit të vazhdimësisë, transaksionet e palëve të lidhura, vetëvlerësimi i sistemit të kontrollit të brendshëm etj. diskutuar).
- Në disa raste ka munguar dokumentacioni për vetëvlerësimin e subjektit në lidhje me sistemin/strukturat e kontrollit të brendshëm lidhur me rrezikun e mashtrimit dhe gabimit. Në raste të tjera u gjet një analizë e pjesshme e faktorëve të rrezikut për shkak të mashtrimit dhe gabimit.

Gjetjet – Angazhimet e auditimit 3

- Lidhja ndërmjet rreziqeve të identifikuara gjatë fazës së vlerësimit të rrezikut, matricës së përgjithshme të rrezikut të identifikuar dhe qasjes së auditimit të ndjekur në përgjigje të këtyre rreziqeve ka munguar.
- Mangësitë në kryerjen e procedurave paraprake të shqyrtimit analitik.
- Mangësitë në dokumentimin ose kryerjen e procedurave të auditimit në verifikimin e pasqyrave të pasqyrave financiare (të tilla si të ardhurat, të pagueshmet, rikuperimi i llogarive të arkëtueshme, investimet, zotimet dhe kontingjentet).
- Procedurat e ngjarjeve të mëvonshme nuk janë adresuar në kohë ose nuk janë përfunduar.

Gjetjet – Angazhimet e auditimit 4

□ *Raportimi*

- Mangësitë në përdorimin e listave të kontrollit për paraqitjen e pasqyrave financiare dhe shënimeve të pasqyrave financiare.
- Në një rast, vërehet se data e lëshimit të opinionit është para nënshkrimit të pasqyrave financiare dhe shënimeve të pasqyrave financiare.
- Mungesa e komunikimit me personat e ngarkuar për qeverisjen në formën e letrës për drejtimin (është hartuar, e pa nënshkruar nga partneri i angazhimit, nuk i është drejtuar bordit të drejtorëve).
- Komunikimi me Komitetin e Auditimit të kompanisë nuk është realizuar.
- Letër përfaqësimi (në disa raste ka munguar data pas publikimit të opinionit).

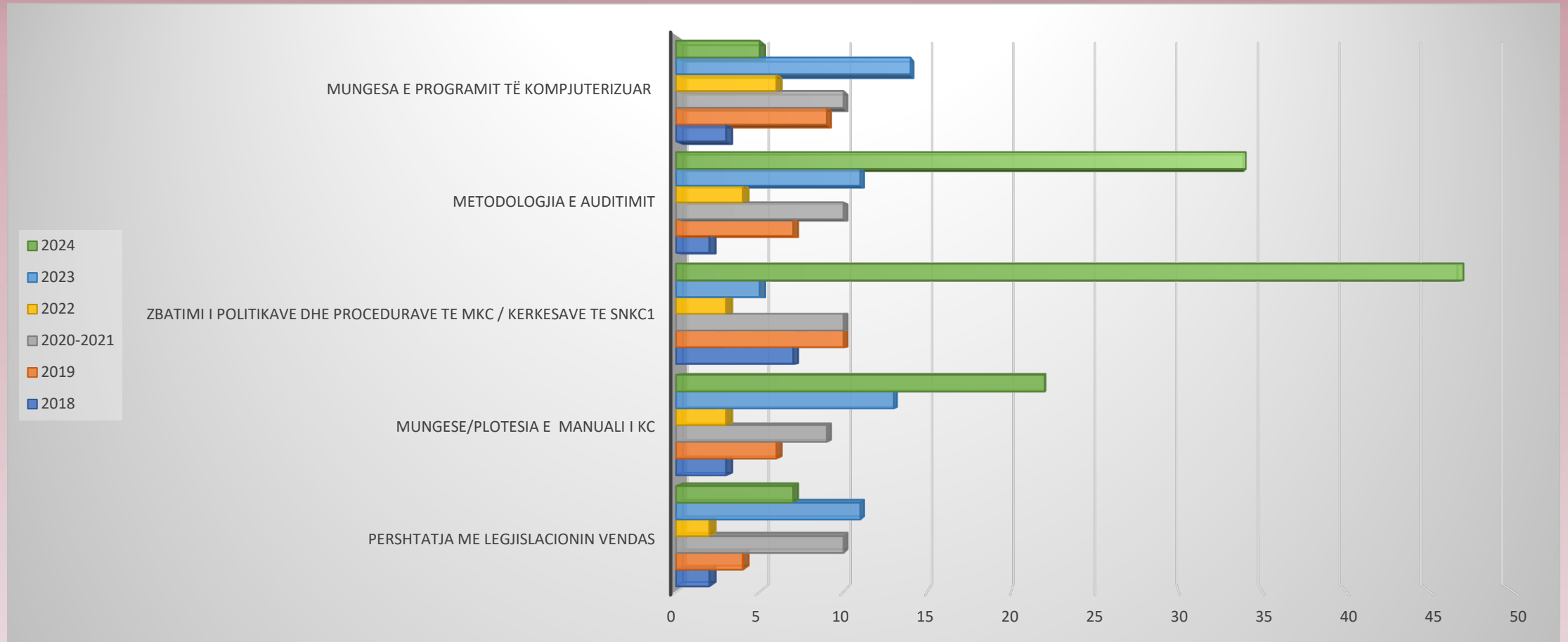

Sistemi i Sigurimit të Cilësisë - Gjetjet

	Viti i kontrollit 2018	2019	2021	2022	2023	2024	
Natyra e gjetjes							
Pershtatja me legjislacionin vendas		2	4	10	1	11	7
Mungese/Plotesia e Manuali i KC		3	6	9	3	13	22
Zbatimi i politikave dhe procedurave te MKC / Kerkesave te SNKC1		7	10	10	3	5	47
Metodologjia e Auditimit		2	7	10	4	11	34
Mungesa e Programit të Kompjuterizuar		3	9	10	6	14	5

Numri i gjetjeve

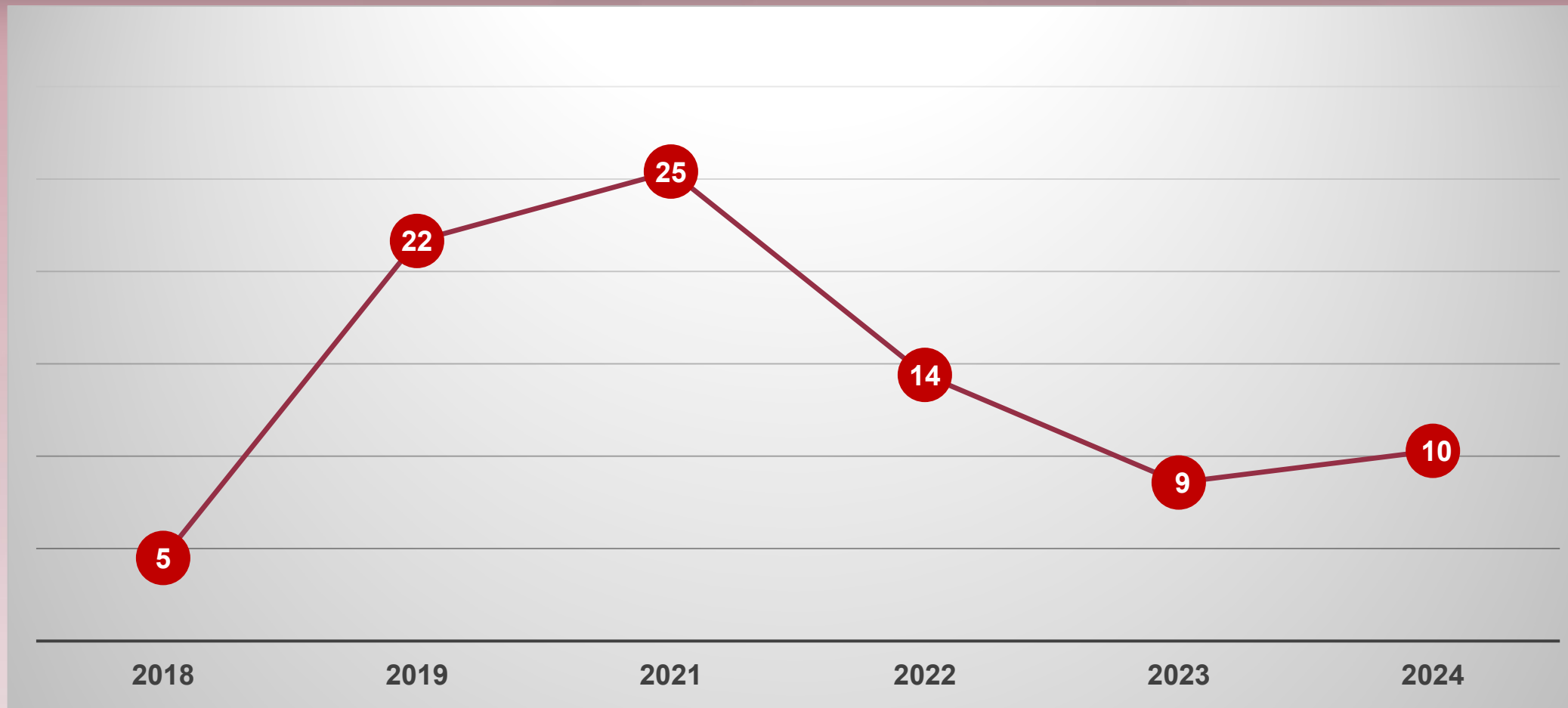
Sistemi i Sigurimit të Cilësisë - Gjetjet

Gjetjet e angazhimeve të auditimit

Gjetjet e Rishikimit të Angazhimit të Auditimit 2018-2024	Gjetjet e Rishikimit të Angazhimit të Auditimit 2018-2024
Testimi i Mjedisit të Kontrollit të Brendshëm	Njohja e të Ardhurave
Transaksionet me Palët e Lidhura (Kontrollet dhe Testimi)	Procedurat e inventarit
Parimi i vijimësisë	Mjaftueshmëria e paraqitjes së pasqyrave financiare dhe shënimeve shpjeguese
Procedurat e mashtrimit	Evidenca dhe Dokumentacioni i Auditimit
Plani i auditimit në përgjigje të rreziqeve të identifikuara	Komunikimi me të ngarkuarit me qeverisje (Letër Menaxhmenti dhe Letër Përfaqësimi)
Përdorimi i ekspertëve të jashtëm	Praktikat më të mira (lista kontrolluese e përfundimit dhe lista kontrolluese e zbulimeve)
Vlerësimi i rrezikut për anomali për shkak të mashtrimit ose gabimeve	

Gjetjet e angazhimeve të auditimit

Gjetjet e Pajtueshmërisë me Ligjin dhe Rregulloret

Gjetjet e Pajtueshmërisë së Ligjit dhe Rregullores 2018 - 2024

Neni 47 - Pavarësia

Neni 46 – Komiteti i Auditimit

Neni 45 – Raporti i Transparencës

Neni 44 – Shkarkimi dhe Tërheqja

Neni 37 – Standardet e Auditimit

Neni 38 – Sistemet e Sigurimit të Cilësisë

Gjetjet e Pajtueshmërisë së Ligjit dhe Rregullores 2018 - 2024

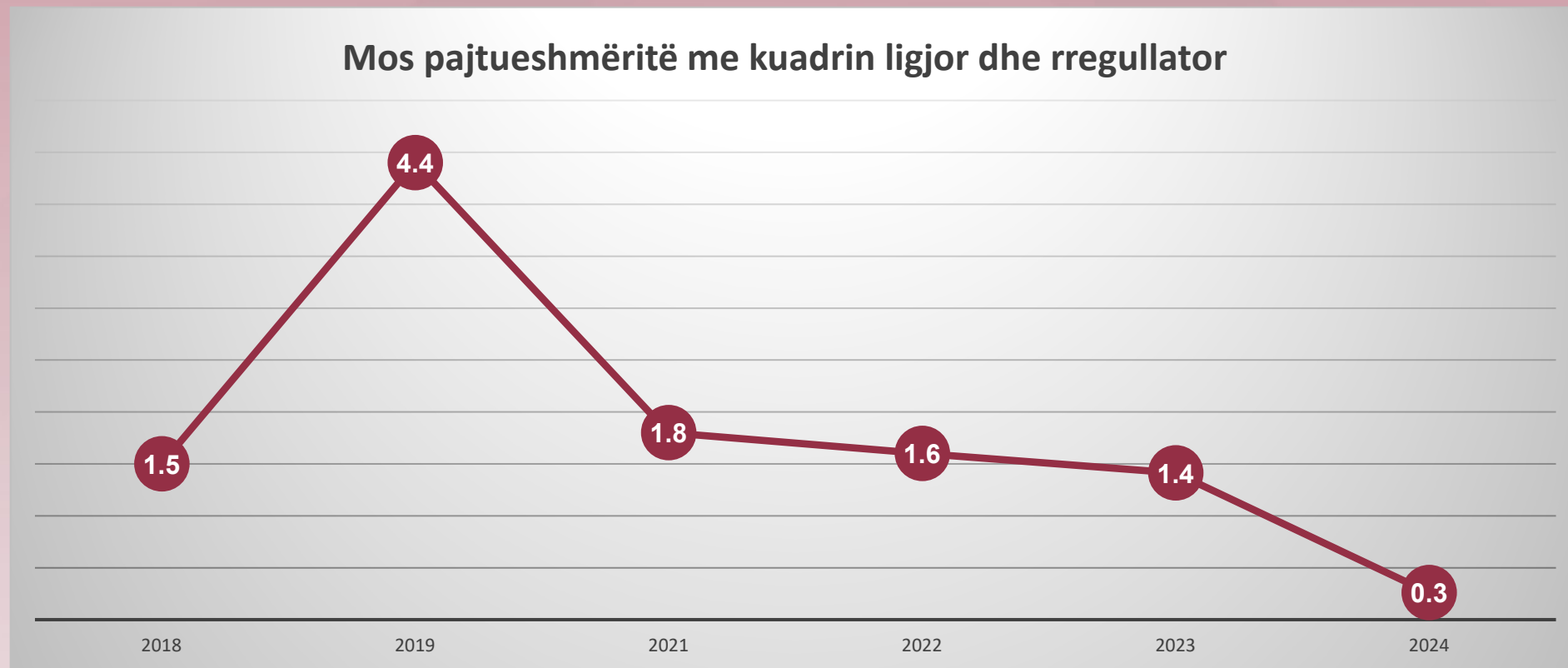
Neni 42 - Emërimi i auditorëve ligjorë

Neni 33 – Konflikti i interesit

Neni 34 - Konfidencialiteti dhe sekretet profesional

Neni 35 – Pavarësia dhe objektiviteti

Gjetjet e Pajtueshmërisë me Ligjin dhe Rregulloret

Rezultatet e kontrollit të sigurimit të cilësisë

→ Reduktimi i numrit të gjetjeve sistematike si:

- Mungesa e programeve të automatizuara
- Mospajtueshmëritë me kërkesat përkatëse të etikës
- Mospajtueshmëritë me kuadrin ligjor dhe rregullator
  - Kryerja e rishikimit të kontrollit të cilësisë për angazhimet e auditimit të NJEIP;
  - Hartimi dhe publikimi i raportit të transparencës;
  - Dhënia e informacionit

Sfidat e përbashkëta

Sfidat në Mbikëqyrjen e Cilësisë së Auditimit

- Mungesa e burimeve të mjaftueshme
- Përputhshmëria me standardet ndërkombëtare
- Ndryshimet e kërkesave të standardeve profesionale dhe kërkesave ligjore dhe rregullatore

Sfidat në Etikën dhe Kulturën e Firmës

- Konflikti i interesit dhe ruajtja e pavarësisë
- Kultura e firmës
- Skepticizmi profesional

Efektiviteti i Mbikëqyrjes së BMP

- **Inspektime të rregullta:** BMP ka kryer inspektime të vazhdueshme për të siguruar përputhshmërinë me kuadrin ligjor dhe standardet profesionale
- **Masa disiplinore:** Si pjesë e zinxhirit të mbikëqyrjes me focus në zbatimin e ligjit dhe përmbushjes së kërkesave të cilësisë.
- **Përmirësimi i proceseve:** Rishikimi dhe përditësimi i procedurave të mbikëqyrjes për të reflektuar praktikat më të mira.

Përfitimet e Mbikëqyrjes Efektive

- Rritja e besimit publik
- Përmirësimi i cilësisë së auditimit, edukimi i njësive raportuese dhe përmirësimi i raportimit financiar
- Zhvillimi profesional

Ju faleminderit për vëmendjen

